

Antti Laurinolli
Sodan ja rauhan
päiväkirjat

Antti Laurinolli

***Sodan
ja rauhan
päiväkirjat***

***Kirjeenvaihtoa
ja kirjoituksia 1939-1950***

© 2024 Antti & Heikki Laurinolli
Toimitus ja ulkoasu: Heikki Laurinolli
Kuvat Laurinollin kotiarkistosta, jos ei toisin mainita.
Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
ISBN: 978-952-80-7099-3

Sisällys

Nuoruus sodan keskellä.....8

Sotavuodet pimensivät nuoren sukupolven näkymät. Sota-ajan kirjeet ja päiväkirjat kertovat suruista, iloista ja murheista.

Sodan näyttämöt.....14

Antti Laurinolli taisteli talvisodassa Karjalan kannaksella. Jatkosodassa hän liikkui Sallasta Maaselän kannakselle ja sieltä sotasairaalan kautta kotiin.

Kantakortin henkilötiedot.....15

Erikoistuntomerkit: Puvun nro 52, lakin nro 58, kaasunaamarin numero 2, saappaan numero 43.

Opistosta armeijaan.....16

Peräpohjolan kansanopisto kokosi lukuvuonna 1936–37 yhteen nuoria, jotka parin vuoden kuluttua joutuisivat kantamaan vastuun sodan arjesta. Pojat lähtisivät rintamalle, tytöt raskaisiin siviilitöihin.

Rovaniemi veti puoleensa.....18

Laurinollin sisarukset Elma ja Aune muuttivat 1930-luvulla Rovaniemelle, joka tarjosi Kemijokivarren nuorille työtä ja toimeentuloa. Elma ajoi taksia, Aune pestautui ravintola Pohjanhoviin.

Huoleton aloka aika.....22

Antti Laurinolli lähti tammikuussa 1939 varusmieheksi Riihimäelle.

Asevelvollisuusmuistojen vihkonen kertoo huolettomasta elämänilosta, jonka jälkiä näkyy myös niukasta kirjeenvaihdosta.

Maailmasodan lähtölaukaus.....24

Saksa hyökkäsi Puolaan syyskuun alussa 1939 ja sytytti maailmansodan. Neuvostoliitto valtasi Itä-Puolan ja sopi Saksan kanssa Suomen ja Baltian maiden kohtalosta. Suomi oli matkalla kohti sotaa.

Talvisodan päiväkirjat.....28

Huoleton varusmiesaika vakavoitui talvisodan puhjettua marraskuussa 1939. Äsken 21 vuotta täyttänyt päiväkirjan pitäjä pohtii omaa ja ”kansamme kohtaloa”.

Rauhanehdot järkyttävät.....38

Talvisodan rauhanehdot kauhistuttavat kansaa. Alueuovutuksia pidetään kohtuuttomina, kun Suomi sentään taisteli urhoollisesti.

Jatkosotaan kohti pohjoista.....44

Sotaan pitää lähteä, kun tulee määräys. Matka kohti pohjoista alkaa. Kotona elämä jatkuu. Kaatuneita haudataan ja haavoja hoidetaan. Saksalaisten sotilaiden tulo hämmentää.

Matkalla kohti tuntematonta.....64

Tuntematon tulevaisuus askarruttaa päiväkirjan pitäjää. Vuosi 1942 alkaa 400 kilometrin hiihtomarssilla Sallan rintamalta kohti Rukajärveä.

Erkki-veljen kaatuminen.....78

Vuonna 1923 syntynyt Erkki Laurinolli lähti vapaaehtoisena jatkosotaan ja kaatui huhtikuussa 1942. Nuorimman veljen kohtalo järkytti perhettä ja synkisti ilmapiiriä.

Sodan arki masentaa.....82

Surujen kevät painaa mieltä. Päiväkirjan pitäjä vakuuttaa, että kaikki tuleva täytyy käydä läpi ja entinen elämä häipyy kuin jalanjälki hietikolla.

Maaselän kannaksella.....92

Monet toivovat sodan jo loppuvan. Päiväkirjan pitäjä ei usko ennustuksiin eikä arveluihin. Sairastelu ja haavoittuminen vievät hänet sotasairaalaan.

Kuolleeksi luultu heräsi eloon.....114

Antin sota loppui haavoittumiseen maaliskuussa 1944. Hänen luultiin ensin kuolleen ja sitten odotettiin kuolevan, mutta vuoden sairastamisen jälkeen hän palasi elävänä kotiin.

Hautajaiset sodan jälkeen.....116

Päiväkirjan pitäjä palaa sotasairaalaan kotiin, jossa odottavat isä, äiti ja tuberkuloosia sairastanut Viljo-veli. Antti ostaa ensin veljelleen lääkkeitä ja seuraavaksi arkun. Siviiliarki on alkanut.

Elämyksiä Norjassa.....120

Kesällä 1950 Antti Laurinolli pääsee Norjan-matkalle, joka on sodan kokeneelle miehelle suuri elämys. Vain kielitaidon puute harmittaa. Hän vannoo ottavansa ruotsin kielen taidon vaikka kiven alta.

Rintamalta rauhan aikaan.....130

Antti Laurinolli suuntasi sodan jälkeen tarmonsaa kotiseutunsa kunnalliselämään. Tunnusomaista hänelle oli yhteistyö myös aatteellisen vastustajan kanssa.

Nuoruus sodan keskellä

Kemin maalaiskunnan Länsikoskella vuonna 1918 syntynyt Antti Laurinolli kuului niihin nuoriin aikuisiin, jotka joutuivat kantamaan poikkeuksellisen raskaan vastuun toisen maailmansodan vuosina 1939–1945.

Tähän julkaisuun on koottu Antin sotavuosien päiväkirjat ja osa hänen laajasta kirjeenvaihdostaan. Päiväkirjoissa on ajallisia katkoja siten, että talvisodasta ne kattavat alkuvaiheen ja jatkosodasta alkuvuodet tammikuuhun 1943 saakka. Näiden lisäksi mukana on lyhyitä merkintöjä vuosilta 1945–46. Julkaisun päättää ”Muisteluksia Norjan matkalta 28.6.1950”, joka valoisuudessaan luo kontrastia sotapäiväkirjojen synkkyydelle.

Laaja kirjeenvaihto antaa päiväkirjoille uusia näkökulmia. Antti Laurinollin ensisijaisia kirjeenvaihtokumppaneita olivat omat sisarukset, lähiseudun ikätoverit ja rintamakaverit, joista monet olivat kotoisin Kemijokivarren kylistä. Tärkeä kirjeystävien verkosto syntyi Peräpohjolan kansanopiston lukuvuoden 1936–37 opiskelijoista, joista monet asuivat Kemijoen ja Tornionjoen varsilla.

**Antti Laurinolli sai
ylennyksen
kersantiksi 1940.**

Sota-ajan kirjoitukset on jäljennetty tähän julkaisuun mahdollisimman tarkasti niiden alkuperäisessä muodossaan, vaikka ne voivat nykylukijan silmin vaikuttaa kömpelöiltä. Välimerkit ja isot alkukirjaimet unohtuivat osasta kirjeistä. On kuitenkin kunnioitettavaa, että poikkeusoloissa kirjeitä kirjoittivat nekin, joiden kouluopetus ja kirjoitustaidot olivat jääneet niukoiksi. Kirjeet ovat arvokkaita dokumentteja oman aikansa elämäntavasta, ajatuksista, kielestä ja puhetavoista.

Kirjeet muistuttavat nykyajan sosiaalisen median päivytyksiä, joiden ainoa sisältö voi olla omasta olemassaolosta ilmoittaminen. Kotiväelle oli välttämätöntä tietää, onko oma poika elossa ja onko hänellä kaikki hyvin. Samalla kirjeet kertoivat oman aikansa arjesta, maatalan töiden edistymisestä ja sosiaalisista verkostoista.

Sota-ajan kirjeenvaihtoa sensuroitiin niin, että tappioista kertovia rivejä on yliviivattu. Mitään sodanjohdon arvosteluun viittaavaa ei kirjeissä tai päiväkirjoissa näy. Vihollista sanotaan ryssäksi usein isolla kirjaimella ja kaatuneita sankarivainajiksi, mutta hurmahenkinen sodankäynnin ylistys jää parin muodollisen korulauseen varaan.

Sotahistoriat kertovat valtiomiehistä ja kenraaleista, joiden kauaskantoiset päätökset vievät voittoon tai ainakin torjuntavoittoon. Päiväkirjoista ja kirjeistä avautuu toisenlainen näkymä arjen selviytymiskamppailuun. Sota loi ikävän taustan näiden ihmisten nuoruudelle, jolloin solmitaan ihmissuhteita ja etsitään omaa paikkaa tulevaisuudesta, johon sodan ei pitäisi kuulua.

Meille jälkipolville toinen maailmansota on päättynyt tapahumasarja, jota voimme arvioida kokonaisuutena. Tuon ajan ihmiset eivät kirjeitä ja päiväkirjoja kirjoittaessaan voineet tietää, mihin sota johtaisi. Eivät he edes puhuneet talvi- tai jatkosodasta. Tulevaisuus häämötti kaukana sodan varjossa.

Rintamaelämän ankea todellisuus näkyy päiväkirjoista, mutta kirjeissä on usein positiivinen ja utelias, jopa leikkimielinen sävy. Näyttää siltä, että nämä nuoret aikuiset katsoivat valoisina kohti tulevaisuutta yli vaikeiden aikojen. He suunnittelivat tapaavansa ensi kesänä Aavasaksan juhannusjuhlilla tietämättä, että sitä kesää he joutuisivat odottamaan aika monta vuotta.

Optimismi ja huolettomuus leimaavat vuoden 1939 alussa alkanutta Antin varusmiesaikaa. Siitä on jäänyt jäljelle vain muutama kirje ja ”Muistoja asevelvollisuuteni ajoilta” -vihko-

Antti Laurinolli

***Sodan
ja rauhan
päiväkirjat***

***Kirjeenvaihtoa
ja kirjoituksia
1939 - 1950***

Sotahistoriat kertovat valtiomiehistä ja kenraaleista, joiden kauaskantoiset päätökset vievät voittoon tai ainakin torjuntavoittoon.

Tämä kirja kertoo tavallisista miehistä ja naisista, jotka pitivät yllä elämää ja arkea vaikeana aikana ilman voitonhuumaa ja sankaruustoiveita.

Kirjan päähenkilö on Kemijokivarressa vuonna 1918 syntynyt Antti Laurinolli, jonka sota-ajan päiväkirjat ja kirjeenvaihto muodostavat tämän kirjan sisällön.

Sodan synkkyys saa valoa rauhan ajan päiväkirjoista, joissa Laurinolli kertoo Norjan-matkansa elämyksistä.

Päiväkirjat ja kirjeet antavat kuvan siitä, mitä nuoret Pohjois-Suomessa kokivat, näkivät ja tunsivat sodan ja puutteen keskellä. Sota varjosti näiden ihmisten nuoruutta, mutta elämä ei silti ollut pelkkää synkkyyttä.

9 789528 070993